

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
РІШЕННЯ

Київ

18 квітня 2023 року

381/0/15-23

Про затвердження Положення про впровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» у Вищій раді правосуддя

Відповідно до частини першої статті 53¹ Закону України «Про запобігання корупції» державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, юридичні особи публічного права та юридичні особи, зазначені в частині другій статті 62 цього Закону, зобов'язані забезпечити функціонування внутрішніх каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону.

Порядок реалізації цієї норми визначений у пункті 1 частини другої статті 53¹ Закону України «Про запобігання корупції», згідно з яким державні органи забезпечують викривачам умови для здійснення повідомлення шляхом впровадження механізмів заохочення та формування культури повідомлення.

Пунктом 26 додатка 2 до Звіту за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності Вищої ради правосуддя, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 18 лютого 2021 року № 403/0/15-21 (у редакції рішення Вищої ради правосуддя від 2 грудня 2021 року № 2282/0/15-21), що є додатком до Антикорупційної програми Вищої ради правосуддя на 2021–2025 роки, затвердженої рішенням Вищої ради правосуддя від 1 липня 2021 року № 1445/0/15-21 (у редакції рішення Вищої ради правосуддя від 2 вересня 2021 року № 1935/0/15-21), передбачено розроблення положення про впровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» у Вищій раді правосуддя.

Керуючись законами України «Про Вищу раду правосуддя», «Про запобігання корупції», з метою формування у членів Вищої ради правосуддя та працівників секретаріату Вищої ради правосуддя культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» Вища рада правосуддя

вирішила:

затвердити Положення про впровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» у Вищій раді правосуддя (додається).

Голова Вищої ради правосуддя

Григорій УСИК

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вищої ради правосуддя

«18» квітня 2023 року № 381/0/15-23

ПОЛОЖЕННЯ
про впровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» у Вищій раді правосуддя

1. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено з метою впровадження у Вищій раді правосуддя механізмів заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон).

1.2. Вища рада правосуддя заохочує викривачів та сприяє їм у повідомленні про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону (далі – корупційні правопорушення).

1.3. Дія цього Положення поширюється на членів Вищої ради правосуддя та працівників секретаріату Вищої ради правосуддя.

1.4. Це Положення відповідно до Закону регламентує:

1) мету заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень;

2) правову основу механізмів заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень;

3) форми заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень;

4) організаційні засади функціонування механізму заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень;

5) права та гарантії захисту працівників Вищої ради правосуддя як викривачів;

6) здійснення моніторингу успішності заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень.

2. Мета, форми та правова основа механізмів заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень

2.1. Метою заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень є сприяння членам Вищої ради

правосуддя та працівникам секретаріату Вищої ради правосуддя у виявленні та повідомленні про можливі факти корупційних правопорушень, вчинених іншими членами Вищої ради правосуддя чи працівниками Вищої ради правосуддя, що має сформувати повагу до викривачів як сталу норму та частину корпоративної культури Вищої ради правосуддя.

2.2. Механізми заохочення до повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень реалізуються у таких формах:

1) надання методичної допомоги та консультацій щодо здійснення повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень;

2) впровадження морального та матеріального заохочення викривачів – працівників Вищої ради правосуддя.

2.3. Механізми формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень реалізуються у таких формах:

1) проведення навчання з питань формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень;

2) проведення навчальних заходів та заходів з поширення інформації щодо прав викривачів, їх захисту з метою створення сприятливого клімату для викривачів.

2.4. Правову основу формування та функціонування механізму заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень становлять Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції, Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією, Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією, Закон.

2.5. Вища рада правосуддя відповідно до пункту 1 частини четвертої статті 53¹ Закону забезпечує викривачам умови для здійснення повідомлення про корупційні порушення шляхом впровадження механізмів заохочення та формування культури повідомлення.

3. Організаційні засади функціонування механізму заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень

3.1. Член Вищої ради правосуддя чи працівник секретаріату Вищої ради правосуддя, якому стала відома інформація про можливі факти корупційних правопорушень, вчинених іншим членом Вищої ради правосуддя чи працівником секретаріату Вищої ради правосуддя, зобов'язаний протягом одного дня повідомити про це Голову Вищої ради правосуддя та заступника керівника секретаріату – завідувача відділу з питань запобігання і виявлення корупції Вищої ради правосуддя (далі – керівник уповноваженого підрозділу).

3.2. Члени Вищої ради правосуддя та працівники секретаріату Вищої ради правосуддя не вважаються викривачами, якщо повідомлять інформацію, що є загальновідомою, або якщо зазначені в повідомленні відомості про можливі факти корупційних правопорушень не містять фактичних даних.

3.3. Голова Вищої ради правосуддя організовує та контролює роботу щодо формування культури повідомлення про можливі факти корупційних

правопорушень та забезпечення функціонування механізму заохочення працівників Вищої ради правосуддя, які є викривачами.

3.4. Організаційне забезпечення функціонування механізму заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень здійснює відділ з питань запобігання і виявлення корупції (далі – уповноважений підрозділ).

3.5. Уповноважений підрозділ здійснює заходи заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень у Вищій раді правосуддя шляхом:

1) ефективної організації роботи внутрішніх каналів повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень у Вищій раді правосуддя;

2) якісного та своєчасного розгляду повідомлень, що надійшли через внутрішні та регулярні канали, в частині корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинених членами Вищої ради правосуддя, працівниками секретаріату Вищої ради правосуддя;

3) постійної взаємодії з викривачами та інформування їх про стан і результати розгляду повідомлень;

4) надання методичної допомоги, консультацій, проведення внутрішнього навчання щодо здійснення повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень та захисту викривачів;

5) розміщення на офіційному вебсайті Вищої ради правосуддя інформації про внутрішні та регулярні канали для повідомлень.

3.6. Уповноважений підрозділ вживає в межах повноважень заходів щодо захисту працівників Вищої ради правосуддя, які є викривачами.

3.7. Керівник уповноваженого підрозділу визначає особу, відповідальну за реалізацію повноважень із захисту викривачів.

3.8. Вища рада правосуддя організовує заходи заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень у таких напрямках:

1) послідовна та систематична робота щодо запобігання корупції у Вищій раді правосуддя;

2) неприпустимість вчинення корупційних правопорушень або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону;

3) об'єктивне та неупереджене реагування на кожне обґрунтоване повідомлення;

4) невідворотність відповідальності в разі виявлення корупційних правопорушень або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону;

5) забезпечення конфіденційності під час взаємодії з викривачами;

6) прийняття найбільш сприятливого для викривача рішення у повсякденній діяльності Вищої ради правосуддя в межах дискреційних повноважень;

7) негайне реагування на всі негативні заходи впливу або загрози їх застосування до викривачів.

3.9. Уповноважений підрозділ не рідше ніж один раз на рік проводить навчальні заходи щодо формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень та поваги до викривачів.

3.10. З метою заохочення і формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень уповноважений підрозділ розробляє:

- 1) пам'ятку щодо етичної поведінки у Вищій раді правосуддя (додаток 1);
- 2) пам'ятку щодо порядку отримання викривачем безоплатної вторинної правової допомоги (додаток 2).

Порядок подання повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинених працівниками Вищої ради правосуддя, та захисту викривачів у Вищій раді правосуддя визначений Порядком організації роботи з повідомленнями про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», вчинених працівниками Вищої ради правосуддя, та захисту викривачів у Вищій раді правосуддя, затвердженим наказом в. о. Голови Вищої ради правосуддя від 23 лютого 2022 року № 10/0/1-22.

4. Права та гарантії захисту викривачів

4.1. Члени Вищої ради правосуддя та працівники секретаріату Вищої ради правосуддя, які є викривачами, мають такі права та гарантії захисту:

- 1) бути повідомленими про свої права та обов'язки, передбачені Законом;
- 2) подавати докази на підтвердження своєї заяви (повідомлення);
- 3) отримувати від уповноваженого підрозділу підтвердження прийняття та реєстрації повідомлення;
- 4) давати пояснення, свідчення або відмовитися від їх надання;
- 5) на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом своїх прав як викривача;
- 6) на конфіденційність;
- 7) на повідомлення без зазначення відомостей про себе (анонімно);
- 8) у разі загрози життю та здоров'ю – на забезпечення своєї безпеки та безпеки близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів;
- 9) на відшкодування витрат у зв'язку із захистом своїх прав як викривача, витрат на адвоката у зв'язку із захистом своїх прав як викривача, витрат на судовий збір;
- 10) на винагороду у визначених законом випадках;
- 11) на отримання психологічної допомоги;
- 12) на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;
- 13) на отримання інформації про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування, що проводяться на підставі повідомленої ними інформації;
- 14) на захист трудових прав.

Права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача.

4.2. Крім передбачених законом гарантій захисту викривача у зв'язку зі здійсненням повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень, з метою захисту викривачів додатково вживаються заходи для попередження дискримінації викривачів, порівняно з іншими працівниками Вищої ради правосуддя, недопущення зміни їх посадових обов'язків, залякування чи будь-яких інших форм психологічного чи матеріального впливу.

4.3.0 Будь-яке повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень є конфіденційним, навіть якщо члени Вищої ради правосуддя чи працівники секретаріату Вищої ради правосуддя не є викривачами у розумінні норм Закону.

4.4. Розкриття (розголошення) інформації про викривача заборонено, крім випадків, встановлених законом.

4.5. Вища рада правосуддя зобов'язана перевіряти кожен факт розкриття (розголошення) конфіденційної інформації про працівника Вищої ради правосуддя, що здійснив повідомлення, та вживати заходів щодо притягнення до відповідальності винних осіб.

5. Система заохочень викривачів

5.1. Система заохочень викривачів може поєднувати застосування до викривачів моральних та матеріальних стимулів.

5.2. Моральне стимулювання викривачів може здійснюватися шляхом застосування заходів заохочення, передбачених законодавством, без розкриття у внутрішньому документі (наказі) про застосування заходу заохочення дійсних підстав заохочення, за винятком випадків, коли викривач надав письмову згоду на розкриття інформації про його особу.

5.3. До викривачів, які є державними службовцями, можуть застосовуватися такі види заохочень, передбачені статтею 53 Закону України «Про державну службу»:

- 1) оголошення подяки;
- 2) нагородження відзнаками Вищої ради правосуддя, у тому числі почесною грамотою, нагрудним знаком «Відзнака Вищої ради правосуддя»;
- 3) дострокове присвоєння рангу з урахуванням вимог Закону України «Про державну службу»;
- 4) представлення до нагородження урядовими відзнаками та відзначення урядовою нагородою (вітальний лист, подяка, почесна грамота);
- 5) представлення до відзначення державними нагородами.

5.4. Матеріальне заохочення може здійснюватися в межах фонду оплати праці шляхом виплати премій, інших стимулюючих виплат.

5.5. Матеріальне стимулювання працівника Вищої ради правосуддя, який є викривачем, можливе в разі дотримання таких умов:

- 1) повідомлення здійснено працівником без впливу таких зовнішніх факторів, як проведення стосовно заявника службової перевірки чи службового розслідування;
- 2) виплата заохочення не спричинить розкриття особи викривача.

6. Проведення аналізу успішності заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень

6.1. У Вищій раді правосуддя щороку проводиться аналіз успішності формування культури повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень та впровадження і функціонування механізмів заохочення викривачів (далі – аналіз).

6.2. Аналіз здійснюється уповноваженим підрозділом щороку до 31 січня року, наступного за звітним. Результати проведеного аналізу затверджує Голова Вищої ради правосуддя.

6.3. При проведенні аналізу застосовуються такі індикатори:

- 1) кількість навчальних заходів щодо прав викривачів, їх захисту з метою створення сприятливого клімату для викривачів;
- 2) кількість працівників, що пройшли навчання;
- 3) кількість інформаційних матеріалів щодо прав викривачів, їх захисту з метою створення сприятливого клімату для викривачів;
- 4) кількість звернень щодо порушення прав викривачів через повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень;
- 5) кількість повідомлень, що надійшли від викривачів, про можливі факти корупційних правопорушень;
- 6) кількість та види застосованих заохочень.

Затверджені Головою Вищої ради правосуддя результати аналізу доводяться до відома членів Вищої ради правосуддя та працівників секретаріату Вищої ради правосуддя.

Додаток 1
до Положення
(підпункт 1 пункту 3.10)

ПАМ'ЯТКА
щодо етичної поведінки у Вищій раді правосуддя

Основним принципом діяльності працівників Вищої ради правосуддя є доброчесність, тобто їхні дії мають бути спрямовані на захист публічних інтересів та відмову від превалювання приватного інтересу над публічним під час здійснення наданих повноважень.

Державні службовці Вищої ради правосуддя мають неухильно дотримуватися Загальних правил етичної поведінки державних службовців.

Члени Вищої ради правосуддя у своїй діяльності та поза її межами повинні дотримуватися встановлених для судді етичних стандартів (частина четверта статті 6 Закону України «Про Вищу раду правосуддя»).

Працівники Вищої ради правосуддя зобов'язані:

✓ неухильно дотримуватись загально визнаних етичних норм поведінки, бути ввічливими у стосунках з громадянами, керівниками, колегами і підлеглими як під час виконання службових повноважень, так і в повсякденному житті;

✓ діяти виключно в інтересах держави;

✓ виконувати службові повноваження та професійні обов'язки сумлінно, компетентно, вчасно, результативно та відповідально;

✓ не допускати зловживань та неефективного використання власності держави;

✓ діяти неупереджено, незважаючи на приватні інтереси, особисте ставлення до будь-яких осіб, на свої ідеологічні, релігійні або інші власні погляди чи переконання;

✓ дотримуватись політичної нейтральності, уникати демонстрації у будь-якому виді власних політичних переконань або поглядів;

✓ утримуватись від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать закону;

✓ не вчиняти і не брати участі у вчиненні корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;

✓ невідкладно інформувати Голову Вищої ради правосуддя, керівника уповноваженого підрозділу про можливі випадки вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;

✓ вживати заходів щодо недопущення виникнення та врегулювання реального, потенційного конфлікту інтересів.

Працівникам Вищої ради правосуддя заборонено:

✓ використовувати свої службові повноваження або своє службове становище та пов'язані із цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах;

✓ розголошувати або використовувати в інший спосіб конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, що стала відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків;

✓ використовувати службові повноваження в інтересах політичних партій чи їх осередків або окремих політиків.

Додаток 2
до Положення
(підпункт 2 пункту 3.10)

ПАМ'ЯТКА
щодо порядку отримання викривачем безоплатної вторинної
правової допомоги

1. Викривач має право на безоплатну вторинну правову допомогу у зв'язку із захистом його прав.

2. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг:

- 1) захист від обвинувачення;
- 2) здійснення представництва інтересів у судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- 3) складення документів процесуального характеру.

3. Звернення про надання одного із вказаних видів правових послуг подається викривачем до Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги за місцем фактичного проживання.

4. Разом зі зверненням про надання безоплатної вторинної правової допомоги викривач повинен подати документи, що підтверджують здійснення ним повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

5. Документами, що підтверджують здійснення викривачем повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», можуть бути, зокрема:

- 1) копія відповіді органу на повідомлення викривача;
- 2) копія листа органу про результати попередньої перевірки за повідомленням викривача про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»;
- 3) копія повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про початок досудового розслідування за участю викривача;
- 4) копія повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;

5) витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, до якого внесені відомості про заявника (викривача) у справі про корупційний злочин;

б) інші документи, видані уповноваженими органами, які підтверджують, що особа є викривачем у зв'язку з повідомленням нею інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

Додаток: перелік центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги:

- 1) <http://surl.li/fcdf1>
- 2) <https://legalaid.gov.ua/>